

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре.
2017-2018 уку елы, 10 нчы сыйныф**

**Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для
общеобразовательных организаций с обучением на русском языке
(для изучающих татарский язык)
2017-2018 учебный год, 10 класс**

*Максимальный балл – 101
Время выполнения – 180 минут*

I. Устная часть. (15 баллов)

- 1. Озаглавьте. (3 б.)**
- 2. Составьте рассказ и расскажите. (10-12 предложений) (По 2 б. = 12)**

II. Письменная часть (86 баллов)

Автобус тигез юл... , тузан туздырып, алга чаба. Кинэт юл читендә чандыр гына бер карчык күренде. Ул кәшимир яулык бәйләгән, ә өстендә кызыл бәрхет ... тегелгән камзул белән бала итәкле күлмәк, аягында бизәкле читек-кәвеш иде. Менә ул таягын өскә күтәрде. Шофёр егет автобус... шунда ук туктатты. Әби, рәхмәт укый-укый, минем яндагы буш урын... килеп утырды. Итәкләр... рәтләп, як-ягына каранып алды.

Әби сүз... бик оста булып чыкты. Пассажирлар белән бик тиз элемент... керде. Арткы урында утырып барган чуваш агае белән чатнатып чуваш... сөйләшә башлады, ике... берәүнең русча биргән сорауы... да шомга гына русча җавап кайтарды. Мин түзмә..., сорап куйдым:

- Әби, син ничә тел белә... соң?
- Ничә тел дип инде, балам... – Маһи әби, яулыгын төзәткәли-төзәткәли, бармаклар... бөгеп санап китте:
- Татарча – монысын үз тел... булганга, чувашча – күршеләр теле, русча белмәү гәнаһ инде, балам. Шуларга кушып, гарәпчә дә укыштырам. Әле Казахстан яклары... кайтам. Сеңлем яши анда. Шунда казахлар белән дә рәхәтләнеп аралаштым. *Тел бик кадерле нәрсә, телләр белү зур хәзинә ул, балам. Юкка гына халык: “Телләр белгән - дөнья гизгән,” – димәгән.*

1. Прочитайте текст. Озаглавьте. (3 б.)
2. Допишите окончания слов в предложениях. (По 0,5 б = 8 б.)
3. Ответьте на следующие вопросы (по 2 б. = 8 б):
 - 1) Маһи әби кая бара?
 - 2) Ул ничә тел белә? Нинди телләр?
 - 3) Әбигә телләрне кем өйрәткән?
 - 4) Ул Казахстанда яшисе?
4. Внимательно прочитайте выделенные предложения. Права ли Маһи әби? В 6-8 предложениях изложите свою позицию. (по 2 б. = 16)
5. Найдите в тексте место, где описывается внешность бабушки, переведите на русский язык. (Максимум - 5 б.)

6. Выпишите из текста пословицу о знании языка, переведите (2 б.).
Какие пословицы о языке знаете вы, напишите 1 - 2 пословицы на татарском языке. (по 5 б. = 10 б.)

7. Амина и её сестра разговаривают по телефону. У них была назначена встреча. Амина не может пойти на встречу, ей нужно ехать в больницу. Напишите их разговор в форме диалога. (10 -12 предложений по1 б. = 12 б.)

8. Переведите на татарский язык и запишите. (По 1 б. = 14 б.)

1. Когда Габдулла жил в Уральске у своей сестры, он учился в русской школе и изучал русский язык. 2. Было ему тогда десять лет. 3. Вначале Габдулла ничего не понимал по-русски. 4. А через несколько месяцев он уже выучил много слов, писал и читал. 5. Мальчик приносил домой книги на русском языке. 6. Он впервые прочитал стихи русских поэтов. 7. Особенно понравились ему стихотворения Пушкина.

9. Вы знакомите гостя нашей республики с известными композиторами татарского народа, допишите сведения о них. (по 2 б. = 8 б.)

Нәжип Җиһанов -

Заһидулла Яруллин -

Фәрит Яруллин -

Сара Садыкова -